

ЗИНАЇДА КОСИЦЬКА, Zinaida KOSYTSKA

Instytut Historii Sztuki, Folklorystyki
i Etnografii im. M. Rylskiego
Ukraińskiej Narodowej Akademii Nauk
Institute of Art History and Folkloristics
and Ethnography, M. Rylski
Ukrainian National Academy of Sciences
ORCID: 0000-0002-6416-5037
e-mail: zinaida.kosytska@gmail.com

Marta ZAMBRZYCKA

Uniwersytet Warszawski
University of Warsaw
ORCID 0000-0002-2123-8531
e-mail: m.e.zambrzycka@uw.edu.pl

Międzynarodowa konferencja naukowa z okazji 70-lecia Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego „Tradycje i wyzwania studiów ukrainistycznych we współczesnym świecie” (15-16 czerwca 2023, Warszawa)

**International Scientific Conference on the occasion of the
70th anniversary of the Department of Ukrainian Studies of the
University of Warsaw “Traditions and Challenges of Ukrainian
Studies in the Modern World” (15-16 June 2023, Warsaw)**

Sprawozdanie dotyczy przebiegu Międzynarodowej Konferencji Naukowej z okazji 70-lecia Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego, która odbyła się w dniach 15-16 czerwca 2023 roku z okazji obchodów 70-lecia Katedry Ukrainistyki. Motywem przewodnim konferencji były zagadnienia związane z tradycjami oraz wyzwaniami studiów ukrainistycznych wobec przemian współczesnego świata.

Słowa kluczowe: Katedra Ukrainistyki, konferencja, badania ukraiноznawcze, sztuka, język, literatura, dydaktyka

The report concerns the course of the International Scientific Conference on the occasion of the 70th anniversary of the Department of Ukrainian Studies at the University of Warsaw, which took place on 15-16 June 2023 on the occasion of the 70th anniversary of the Department of Ukrainian Studies. The main theme of the conference were issues related to the traditions and challenges of Ukrainian studies in the face of the changes in the modern world.

Keywords: Department of Ukrainian Studies, conference, Ukrainian studies, art, language, literature, teaching

15-16 czerwca 2023 roku odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Tradycje i wyzwania studiów ukrainistycznych we współczesnym świecie”, zorganizowana z okazji 70-lecia Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego – najstarszego ośrodka ukrajinoznawczego w Polsce (założonego w 1953 roku). Podczas obrad omawiane były zagadnienia związane z wyzwaniami stojącymi dziś przed ukrajinoznawstwem akademickim oraz kwestie zmian zachodzących współcześnie w badaniach ukrajinoznawczych.

Konferencja miała charakter hybrydowy, część obrad odbywała się stacjonarnie w nowoczesnym budynku Lingwistyki Stosowanej przy ulicy Dobrej 55 w Warszawie, część zaś w trybie zdalnym, który był przewidziany dla uczestników z Ukrainy ze względu na sytuację wojenną. Uczestnicy konferencji przyjechali z wielu miast Polski i Ukrainy (tę ostatnią reprezentowali goście z Kijowa, Lwowa czy Sum, które – położone 30 km od wschodniej granicy jest dziś częstym celem rosyjskich obstrzałów) a także z innych państw, w tym z Czech, Chorwacji, Słowacji i USA.

Otwarcie konferencji miało uroczysty charakter. Gratulacje z okazji rocznicy złożył ambasador Ukrainy w Polsce Wasyl Zwarycz. Podkreślił on znaczny wkład warszawskiej ukrainistyki w rozwój stosunków polsko-ukraińskich i złożył podziękowania pracownikom Katedry za wkład w rozwój badań naukowych nad ukraińskim językiem, historią, kulturą i literaturą w Polsce. Kierownik Katedry Ukrainistyki, dr Katarzyna Jakubowska-Krawczyk również złożyła podziękowania pracownikom, a w swoim przemówieniu naświetliła ich dorobek naukowy nagromadzony przez 70 lat istnienia Katedry. Skupiając się przede wszystkim na osiągnięciach ostatniego dziesięciolecia zaprezentowała szereg wydań monograficznych, podręcznikowych oraz periodyków naukowych wydawanych w Katedrze Ukrainistyki.

Posiedzenie plenarne rozpoczęło się referatem Oleny Halety, dotyczącym *Słownika wojny* Ostapa Slywynskiego, kolejny referat, wygłoszony przez Ałę Jarową poruszał kwestię dezinformacji w europejskim dyskursie dotyczącym Rosji. Jarosław Poliszczuk opowiedział o doświadczeniach i horyzontach polskiej ukrainistyki literacko-kulturowej, a Natalia i Bohdan Tycholozowie przybliżyli słuchaczom frankoznawstwo jako dziedzinę ukrainistyki i sławistyki. Referat Hanny Dydyk-Meusz dotyczył kwestii normy i uzusu językowego, zaś w ostatnim wystąpieniu wygłoszonym przez Jurija Szewczuka z Uniwersytetu Kolumbia pojawiła się kwestia anglicyzmów we współczesnym języku ukraińskim.

Podczas kolejnych 17 sekcji naukowcy omawiali różne zagadnienia związane ze współczesnymi badaniami ukraïnoznanawczymi. Silną reprezentację miał Instytut Historii Sztuki, Folklorystyki i Etnografii im. M. Rylskiego Ukraïńskiej Narodowej Akademii Nauk (13 referatów zaprezentowali między innymi: Tetiana Kara-Wasylewa, Zinaida Kosytska, Larysa Wahnina, Hałyna Bondarenko, Natalia Lytwynczuk, Olena Czebaniuk, Andrij Bacwin). Sekcje zostały podzielone na grupy tematyczne związane z literaturoznawstwem, kulturoznawstwem i językoznawstwem. We wszystkich grupach tematycznych dominowała tematyka współczesna, w mniejszym lub większym stopniu związana z rosyjską agresją na Ukraïnę i jej skutkami w przestrzeni kultury, języka, nauki i przyszłego rozwoju badań ukraïnistycznych na świecie.

Niezwykle ważne i aktualne zagadnienia omawiane były na moderowanej przez Switłanę Romaniuk i Natalię Kondratenko sesji pt. „Przestrzeń medialno-dyskursywna współczesnej Ukraïny”. Uczestniczki tej sesji (poza moderatorkami: Larysa Kolibaba, Natalia Piddubna, Nina Danyluk, Adriana Czuczvara, Oleksandra Antoniów) pochyliły się nad zagadnieniem dyskursu politycznego, językowym obrazem wojennego świata oraz zmianami zachodzącymi w przestrzeni językowej pod wpływem dramatycznych wydarzeń wojennych). Również literaturoznawcy nie uciekali od najbardziej palących kwestii, koncentrując się na wyzwaniach, jakie wojna niesie literaturze i kulturze ukraïnskiej w ogóle (referaty Oksany Puhońskiej, Olhy Harlan i innych). Wśród tematów literaturoznawczych pojawiały się też te związane z literaturą gatunkową wobec wyzwań współczesności (Sofija Filonenko), a także odnoszące się do europejskiego kontekstu, w którym literaturę ukraïnską należy rozpatrywać (Lidia Stefanowska i Ludmyła Siryk). Ważne były też tematy międzyetniczne w tym ukraïnsko-żydowskie i polsko-ukraïnskie paralele literackie (Ryszard Kupidura, Adriana Amir).

Literaturoznawcy zaprezentowali bardzo szerokie spektrum tematów: Olha Harlan opowiedziała o toposie stolicy, ukazując go w kontekście zmian, jakie w obraz miasta wprowadza sytuacja wojny, zaś Oksana Zelińska poruszyła zagadnienie języka dziecięcego w tekście literackim, a Anna Horniatko-Szumyłowycz, moderatorka jednej z sesji literaturoznawczych, zaprezentowała referat o twórczości Wasyla Tkaczuka. Wśród tematów literaturoznawczych były również takie, które dotyczyły literatury dawnej (Dawid Bzorek) oraz związane z kwestiami współczesnego przekładoznawstwa (goście z Chorwacji: Daria Pawleszen, Anna Dugandzic, Jergović Pavao). Iryna Smarowoz pochyliła się zaś nad polską i ukraïnską prozą kobiecą. Do tematyki feministycznej nawiązała także Nadia Hajewska, zaś Olena Małanij zaproponowała całkiem inne spojrzenie, wygłaszając referat o dyskursie maskulinistycznym w ukraïnskiej literaturze. O nowych wyzwaniach, które przed literaturą współczesną postawiła wojna mówiły Iuliana Szynekaryk (referat *Wojna i dzieci: wydawnictwa literackie podczas pełnej rosyjskiej inwazji na Ukraïnę*) i Uliana Fedoriw, która zachęcała do refleksji nad poszukiwaniem nowego języka literackiego, za pomocą którego możliwe jest przekazanie traumatycznego doświadczenia. O literaturze dziecięcej mówiła także Tetiana Kaczak. Literaturoznawcy poruszali również kwestie związane z procesem

historyczno-literackim, zwracając się ku tematyce biblijnej (Lesia Rewa) i literaturze przełomu XIX i XX wieku (Tetiana Klejmenowa).

Tematyka łącząca szeroko rozumiane badania językoznawcze ze współczesnym kontekstem polityczno-społecznym dominowała również na przeprowadzonej online sesji „Konsolidacja i konflikty współczesnej Ukrainy” (moderatorzy Switłana Romaniuk, Ołena Semenec), na której poruszane były między innymi zagadnienia konfliktu językowego w Ukrainie, dynamiki zmian tożsamości językowej oraz funkcji języka w przestrzeni medialnej.

Na sekcji „Ukraińska kultura w kontekście światowym” Zinaida Kosytska kontynuowała wątek relacji polsko-ukraińskich demonstrując bogato ilustrowany materiał dotyczący muzeum etnograficznego Mariana Pokropka w Otrębusach i jego znaczenie w badaniach sztuki ukraińskiej w Polsce. Uczestnicy aktywnie omawiali zagadnienie ratowania ukraińskiego dziedzictwa kulturowego w warunkach wojny. Ołena Kłymenko przedstawiła temat ukraińskiej sztuki garncarskiej i odrodzenia jej tradycyjnych ośrodków prezentując eksponaty z własnej kolekcji, na co pozwoliło spotkanie online transmitowane z domu badaczki. Natalia Studenec omówiła zagadnienie zdobnictwa chat w Ukrainie oraz zmian w nim zachodzących, a Hałyna Istomina zapoznała słuchaczy z dorobkiem naukowo-pedagogicznym Stepana Szewczuka (1944-2020). Maryna Olijnyk przedstawiła referat pt. *Відтворення меморіальної вишитої сорочки Олени Пчілки та Лесі Українки: особливості орнаменту та крою*.

Istotne były też sekcje poświęcone dydaktyce i metodyce nauczania języka ukraińskiego oraz innych przedmiotów ukrajinoznawczych, przede wszystkim literatury i kultury. Sesja „Główne kierunki w metodyce wykładania języka ukraińskiego i języków obcych”, moderowana przez Martę Saniewską i Mariję Biławicz, została w całości poświęcona kwestiom językowym. Olha Petryszyna, na przykładzie języka ukraińskiego, poruszyła kwestię bezpieczeństwa językowego w dydaktyce współczesnej, zaś Olha Sucheczicka poświęciła swój referat zainteresowaniu nauką języka ukraińskiego widoczną po 24 lutego 2022 roku wśród polskich nauczycieli. O komunikacji międzykulturowej mówiła Maria Biławicz, zaś Renata Botwina i Anna Kizińska opowiedziały o podejściu komunikacyjnym w nauczaniu języków na przykładzie doświadczenia Katedry Ukrainistyki. Anna Antoniuk przedstawiła pomoce dydaktyczne niezbędne w nauczaniu języków obcych. Moderowana przez Hałynę Korbicz i Walentynę Sobol sekcja poświęcona dydaktyce ukrajinoznawczej dotyczyła kształcenia ukrajinistycznego w zagranicznych ośrodkach naukowych (na przykładach Czech, Polski i Chin). Na sekcji zaprezentowana została również pomoc dydaktyczna – podręcznik skierowany do polskich studentów-literaturoznawców autorstwa Katarzyny Jakubowskiej Krawczyk, Marty Zambrzyckiej i Switłany Kovpik oraz program kursu literatury staroukraińskiej Walentyny Sobol.

Kolejne sekcje, w tym poświęcone wyzwaniom współczesnej lingwistyki, rozwojowi systemu leksykalno-semantycznego języka ukraińskiego oraz ukraińskiemu procesowi historyczno-literackiemu zademonstrowały szeroki wachlarz tematów i perspektyw badawczych, które stanowią ważny wkład w rozwój współczesnego

ukrainoznawstwa. Pierwszy dzień konferencji zwieńczyła uroczysta gala w Ogrodzie Botanicznym UW, podczas której uczestnicy wysłuchali recitalu harfowego, uczestniczyli w otwarciu wystawy kijowskiej artystki Albiny Jałozy, a następnie kontynuowali rozmowy podczas bankietu.